

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

Hulevesiviemäröinnin järjestäminen Kokkolassa 1.1.2018 alkaen

159/00.01.02/2017

KARA § 34

Valmistelijat: vs. tekninen johtaja Heikki Penttilä, suunnitteluinsinööri Minna Väisänen, työpäällikkö Visa Wennström, vesilaitosjohtaja Esa Jokela, talous- ja hallintopäällikkö Sisko-Leea Salmela ja käyttöpäällikkö Risto Lauri

1.9.2014 voimaan tulleissa maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Hulevesien viemäröintiä ei enää lueta vesihuoltoon kuuluvaksi toiminnoksi. Sitä koskevat määräykset siirrettiin vesihuoltolaista maankäyttö- ja rakennuslakiin. Lisäksi kokonaisvastuu huleveden viemäröinnin järjestämisestä siirtyi vesihuoltolaitoksilta kunnalle. Kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että vesilaitos huolehtii huleveden viemäröinnistä.

Vuoden 2015 tilinpäätösraportissa kaupungin tilintarkastaja on suositellut, että Kokkolan Vesi ja Kokkolan kaupunki sopivat kumpi vastaa huleveden käsittelystä.

Asiasta on neuvoteltu Kokkolan Veden kanssa ja vesilaitos on valmis luovuttamaan hulevesiviemäriverkoston Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle.

Kokkolan Vesi ja Kokkolan kaupungin tekninen palvelukeskus ovat tilanneet Pöyry Finland Oy:ltä hulevesiselvityksen syksyllä 2016. Kyseinen selvitys valmistui 25.10.2016.

Liite A § 34

Hulevesien hallinnan tärkein keino on maankäyttö ja kaavoitus, jonka avulla voidaan kehittää hulevesien suunnitelmallista hallintaa. Näistä syistä lakimuutosten yhteydessä hulevesiä koskevat pykälät sijoitettiin maankäyttö- ja rakennuslakiin, johon lisättiin uusi luku 13 a hulevesille. Tavoitteena on hulevesiviemäreiden lisäksi hulevesien viivyttäminen ja imeyttäminen niiden kerääntymispaikalla sekä johtaminen kosteikkoihin.

Hulevesien hallinnan ja kustannusten nykytila

Kanta- Kokkolan hulevesiviemäriverkosto kattaa koko tiiviisti rakennetun kaupunkialueen. Kälviällä ja Lohtajalla on huleveden erillisvii-
märiverkosto, mutta Ullavan hulevesien hallinta perustuu avo-ojiin.

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

Huleveden viemäroinnin toiminta-alue on vahvistettu vain kanta-Kokkolan alueella, sekin on vuodelta 2001. Kokkolan Vesi huolehtii huleveden viemäroinnistä kanta-Kokkolan alueella. Kokkolan kaupunki huolehtii muista hulevesien hallinnan rakenteista, kuten hulevesialtaat sekä Kälviän ja Lohtajan alueilla sijaitsevista hulevesiviemäriverkostoista.

Kunnan hulevesijärjestelmä koostuu pääasiassa avo-ojista ja viivytysaltaista. Viivytysaltaita on toteutettu lähinnä uusille alueille. Jatkossa viivyttämistä tullaan käyttämään entistä enemmän.

Kaupunki suunnittelee ja rakentaa Kokkolan Veden verkostot, mutta Kokkolan Vesi vastaa kustannuksista. Mikäli hulevesiviemäriin ei tule kiinteistöliittymiä, ne jäävät kaupungin hoitoon ja kustannukset katetaan liikenneväylistä. Sen lisäksi kaikissa kohteissa ainoastaan liikenneväylien kuivatusta palvelevat rakenteet on kustannettu liikenneväylien rakentamisesta. Viime vuosina asemakaavoissa on asetettu kiinteistöille velvoitteita viivyttää hulevesiä kiinteistöllä ennen niiden johtamista vesihuoltolaitoksen tai kunnan hulevesijärjestelmään. Nykyisin rakennusluvan myöntäminen edellyttää hulevesien hallintasuunnitelmaa.

Vesihuoltolain ja maankäyttö- ja rakennuslain muutos 1.9.2014

Vesihuoltolakiin ja maankäyttö- ja rakennuslakiin on tehty hulevesiä koskeva muutos, joka tuli voimaan 1.9.2014. Pääasiallinen hulevesien koskeva sääntely sisältyy maankäyttö- ja rakennuslakiin, koska hulevesien hallinnan tärkein keino on kaavoitus. Vesihuoltolaissa säädetään vain huleveden viemäroinnistä silloin kun vesihuoltolaitos siitä huolehtii. Uuden lain mukaan vesihuollolla tarkoitetaan talousveden ja jäteveden johtamista ja käsittelyä (vesihuoltolaki). Hulevesien hallinta ei siis enää kuulu vesihuoltoon. Hulevesien johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty (vesihuoltolaki).

Hulevesien hallinnan tavoitteena on viivyttää ja imeyttää hulevesiä niiden kerääntymispaikalla sekä ehkäistä hulevesistä aiheutuviahaittoja (maankäyttö- ja rakennuslaki).

Kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella (maankäyttö- ja rakennuslaki). Kunta voi periä kustannusten kattamiseksi maksua. Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien ja perustusten kuivatusvesien hallinnasta (maankäyttö- ja rakennuslaki).

Vesihuoltolaitos voi edelleen vastata huleveden viemäroinnistä, jos kunta niin erikseen päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan (vesihuoltolaki). Tällöin kunta päättää vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäroinnin alueen rajauksesta(toimintaa-alue). Laitoksen tulee

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

kuitenkin pystyä kattamaan huleveden viemäroinnistä aiheutuvat kustannukset siitä perimillään maksuilla (vesihuoltolaki).

Kunta maksaa ko. alueella yleisten alueiden kuivatuksesta aiheutuvat kulut vesihuoltolaitokselle. Vesihuoltolaki edellyttää hulevesien eriyttämistä vesihuoltolaitoksen kirjanpidossa. Lakimuutoksen vuoksi on nimettävä kaupungin toimielin, joka valvoo hulevesien hallintaa, hyväksyy hulevesiä koskevat suunnitelmat ja antaa hulevesiä koskevat määräykset. Lisäksi tulee päättää, miten hulevesijärjestelmästä syntyvät kustannukset katetaan ja teknisen palvelukeskuksen ja Kokkolan Veden välinen työnjako järjestetään.

Hulevesien hallinnan haasteet ja kehittämistarpeet

Hulevesiviemäriverkoston kapasiteetti on paikoin riittämätön. Purku-uomana toimivan Suntain vedennousu vaikeuttaa huleveden johtamista ja hulevesipumppaamoiden toimintaa. Uusilla alueilla on toteutettu erilaisia viivytysrakenteita. Ydinkeskustassa sekä muilla tiiviisti rakennetuilla alueilla hulevesien hallintajärjestelmille on vaikeaa löytää tilaa. Kokkolan keskikaupungin alueella jätevesiviemäriverkoston johtuu merkittäviä määriä hulevesiä. Lohtajan huleveden viemäroinnille riskin muodostaa Lohtajanjoen korkea vedenpinnan taso. Kokkolan Vesi perii liittymismaksua hulevesiviemäriverkoston liittymisestä. Huleveden viemäroinnin kustannuksia katetaan myös vesi- ja jätevesimaksuilla.

Hulevesien hallinnan päätavoitteet

- 1 Selkeä vastuunjako ja menettelytavat sekä sitoutuminen toimintaan.
- 2 Toimiva hulevesitalous; riittävät resurssit ja kustannukset tasapainossa.
- 3 Hyvä ohjeistus ja tiedotus sekä kattavat taustaselvitykset.
- 4 Teknisesti toimiva, joustava ja eri hallintamenetelmiä hyödyntävä hulevesijärjestelmä

Esitys hulevesivastuista 1.1.2018 alkaen

Kunta vastaa kaikesta huleveden hallinnasta, myös hulevesiverkostoista. Tämä edellyttää hulevesiviemäriverkostojen siirtämistä liikelaitos Kokkolan Veden taseesta Kokkolan kaupungille 31.12.2017 tasearvoltaan noin 4,8 milj. €. 1.1.2018 alkaen. Kokkolan Vesi vastaa ainoastaan mahdollisesta sekaviemäroinnistä, joka luokitellaan jäteveden viemäroinniksi.

Kustannukset voidaan kattaa seuraavasti:

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

- 1 Kaupunki perii hulevesijärjestelmästäan aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kunnan hulevesimaksua.
- 2 Kaupunki kattaa osan hulevesijärjestelmänsä kustannuksista perimällä kunnan hulevesimaksua ja osin verovaroin.
- 3 Kaupunki kattaa hulevesijärjestelmästäan aiheutuvat kustannukset verovaroilla.

Hulevesien hallinnan kustannukset siirtyvät kokonaan kaupungille eli kaupungin teknisen palvelukeskuksen on varauduttava kustannusten kasvamiseen. Järjestelmän rahoituksesta on päätettävä: vaihtoehdot omarahoitus tai kunnan hulevesimaksun periminen kiinteistöiltä. Kunnan hulevesimaksun ei tarvitse olla täyskatteinen. Kunnan hulevesimaksu peritään kiinteistön sijainnin perusteella, joten kaikilta kiinteistöiltä, jotka sijaitsevat hulevesijärjestelmän vaikutusalueella, voidaan periä kunnan hulevesimaksu niiden nykyisestä sopimustilanteesta riippumatta. Maksun periminen edellyttää kunnan hulevesijärjestelmän tunnistamista ja sen vaikutusalueen määrittelyä. Kunnan hulevesijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset on tunnettava taksan määrittämiseksi.

Kunnan järjestelmään siirtyminen edellyttää järjestelyjä kaupungin toiminnassa. Kokkolan Veden vastuulla ollut osa hulevesiviemäröinnin järjestämisestä siirtyy kaupungille. Kaupungin on mahdollisesti hankittava Kokkolan Vedeltä sopimuksen varaisesti palveluita hulevesiverkostosta huolehtimiseen.

Kun kunta vastaa kaikesta huleveden hallinnasta, on vain yksi toimi ja yksi sovellettava laki. Tämä on kuntalaisten kannalta tasapuolisin ja selkein vaihtoehto. Maksujen määrittely on helpompaa. Kokkolan Vesi ostaa jo tällä hetkellä kaupungilta hulevesiviemäröinnin suunnittelu- ja rakentamispalvelut, joten huolehtimisvastuun siirto kaupungille yksinkertaistaa prosesseja. Yleisten alueiden huleveden hallinta voidaan kustantaa kaupungin yhteisillä varoilla arvioimalla yleisten alueiden osuus hulevesien hallinnan kustannuksista ja jättämällä se pois hulevesimaksun perusteena olevista kustannuksista.

Kunta ei voi periä liittymismaksua. Hulevesien talouden saaminen kestävällä pohjalla edellyttää kunnan hulevesimaksun hyväksymistä. Alkuvaiheessa syntyy kustannuksia järjestelmien ja käytäntöjen luomisesta ja näiden kustannusten kattamiseen on varauduttava. Toimenpiteistä on laadittava selkeä esitys ja tehtävä periaatepäätökset ennen varsinaisten toimenpiteiden (kuten hulevesiviemäreiden hallinnan siirtäminen) aloittamista. Toimielimeksi, joka valvoo ja hulevesien hallintaa ja hyväksyy hulevesiä koskevat suunnitelmat esitetään rakennus- ja ympäristölautakuntaa.

Osa hulevesijärjestelmän kustannuksista katetaan nykyisin jätevesi-

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

maksulla, mikä ei ole uuden lainsäädännön mukaan enää mahdollista. Tämän johdosta huleveden kustannukset tulee jatkossa kattaa joko verovaroin tai erillisellä hulevesimaksulla (julkisoikeudellinen maksu). Kustannusten kattamisperiaatteesta tehdään erillinen laskelma ja päätös. Kun toimijana on kunta, ei maksuihin lisätä arvonlisäveroa.

Hulevesihuollon järjestäminen nykyisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla mahdollistaa myös kiinteistöjen jätevesitaksan alentamisen.

Kokkolan kaupunki ostaa tarpeen mukaan huleveden viemäröintiin liittyviä käyttö-, kunnossapito-, asiakaspalvelu- ja laskutuspalveluja liikelaitos Kokkolan Vedeltä erillisen sopimuksen mukaisesti.

Tekninen johtaja

Kaupunkirakennelautakunta (ja liikelaitos Kokkolan Veden johtokunta) päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle,

- 1 että kokonaisvastuu hulevesien viemäröinnistä siirtyy 1.1.2018 alkaen Kokkolan Vesi – liikelaitokselta Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle.
- 2 tekniselle palvelukeskukselle siirrettävän hulevesiverkoston tasearvo on noin 4,8 M€. Siirto tullaan toteuttamaan yhdystilin kautta
- 3 vuoden 2018 talousarvion investointiosan kohtaan: kaupunkirakennelautakunta, kiinteät rakenteet ja laitteet, hulevesiviemärit, lisätään 4,8 M€ määräraha hulevesiverkoston siirtoon.
- 4 karan käyttötalouteen varataan vuoden 2018 talousarvioon hulevesien järjestämisen tulot ja menot
- 5 hulevesien hallintaa valvovaksi toimielimeksi nimetään rakennus- ja ympäristölautakunta

Päätös

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi päätösesityksen.

KH § 122

Liite A § 122 hulevesiselvitys

Vs. kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että

- 1 kokonaisvastuu hulevesien viemäröinnistä siirtyy 1.1.2018 alkaen Kokkolan Vesi – liikelaitokselta Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle.

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

- 2 tekniselle palvelukeskukselle siirrettävän hulevesiverkoston tasearvo on noin 4,8 M€. Siirto tullaan toteuttamaan yhdystilin kautta.
- 3 vuoden 2018 talousarvion investointiosan kohtaan: kaupunkirakennelautakunta, kiinteät rakenteet ja laitteet, hulevesiviemärit, lisätään 4,8 M€ määräraha hulevesiverkoston siirtoon.
- 4 kaupunkirakennelautakunnan käyttötalouteen varataan vuoden 2018 talousarvioon hulevesien järjestämisen tulot ja menot.
- 5 hulevesien hallintaa valvovaksi toimielimeksi nimetään rakennus- ja ympäristölautakunta.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

VSTO § 24

Hulevesiselvitys on oheismateriaalina.

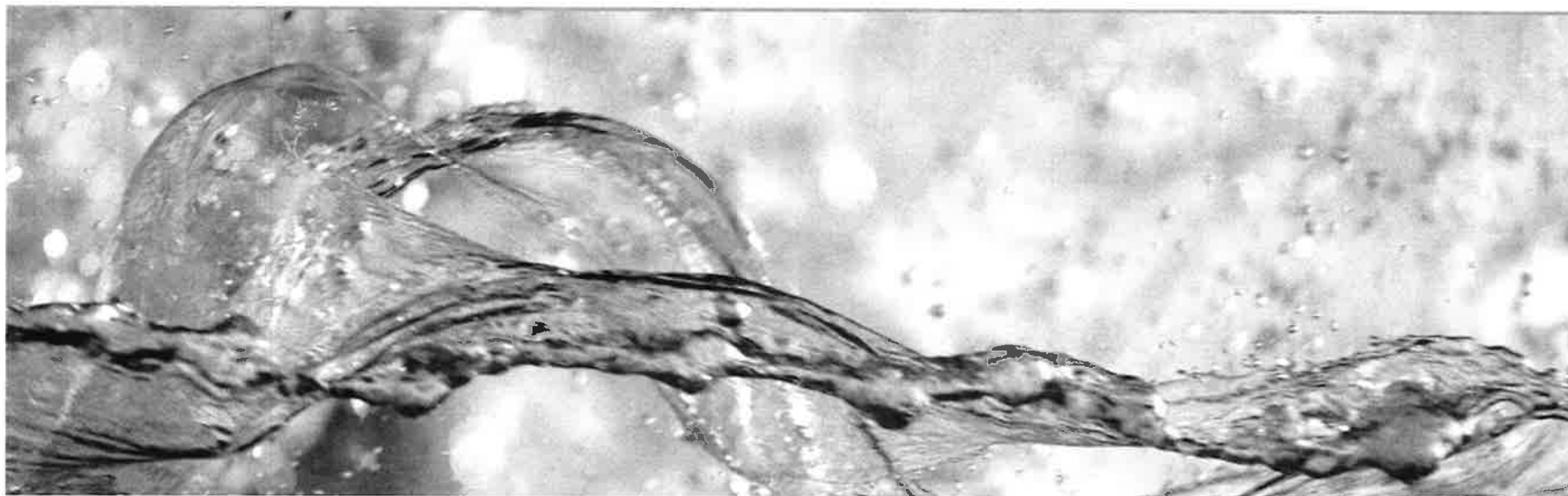
Kaupunginhallitus Kaupunginvaltuusto päättää, että

- 1 kokonaisvastuu hulevesien viemäroinnistä siirtyy 1.1.2018 alkaen Kokkolan Vesi – liikelaitokselta Kokkolan kaupungin tekniselle palvelukeskukselle.
- 2 tekniselle palvelukeskukselle siirrettävän hulevesiverkoston tasearvo on noin 4,8 M€. Siirto tullaan toteuttamaan yhdystilin kautta.
- 3 vuoden 2018 talousarvion investointiosan kohtaan: kaupunkirakennelautakunta, kiinteät rakenteet ja laitteet, hulevesiviemärit, lisätään 4,8 M€ määräraha hulevesiverkoston siirtoon.
- 4 kaupunkirakennelautakunnan käyttötalouteen varataan vuoden 2018 talousarvioon hulevesien järjestämisen tulot ja menot.
- 5 hulevesien hallintaa valvovaksi toimielimeksi nimetään rakennus- ja ympäristölautakunta.

Päätös Kaupunginvaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

KOKKOLAN KAUPUNKI

Kaupunkirakennelautakunta	§ 34	22.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 122	06.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 24	03.04.2017

KUNNAN JA VESIHUOLTOLAITOKSEN HULEVESIVASTUIDEN MÄÄRITTELY

Kokkolan kaupunki ja Kokkolan Vesi
25.10.2016

Pöyry Finland Oy

SISÄLTÖ

- Hulevesiin liittyvän lainsäädännön uudistus ja uudet tehtävät hulevesien hallinnassa
- Hulevesien hallinnasta perittävät maksut
- Hulevesien hallinnan nykytila Kokkolan kaupungissa
 - Kehittämistarpeet
 - Haasteet
 - Strategiset tavoitteet
- Vastuujakomallit ja niiden ominaisuudet
- Vastuujakomallien edellyttämät toimenpiteet
- Vastuujakomallit kaupungin ja vesihuoltolaitoksen näkökulmista – vertailu
- Jatkotoimenpiteet ja aikataulu

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Eri toimijoiden vastuut

- Hulevesien hallintaan liittyvä lainsäädäntö muuttui 1.9.2014.
- Lakimuutoksen myötä hulevesien hallinta ei ole enää vesihuoltoa.
- Maankäyttö- ja rakennuslakiin lisättiin hulevesien hallintaan liittyvät säännökset (uusi 13 a luku) ja vesihuoltolakiin erilliset huleveden viemäröintiä koskevat säännökset (uusi 3 a luku).
- Kiinteistö vastaa kiinteistöllä muodostuvien hulevesien hallinnasta.
- Kunta vastaa hulevesien hallinnan järjestämisestä asemakaava-alueella.
 - Kunta voi toteuttaa kunnan hulevesijärjestelmän tai antaa tehtävän muille.
- Vesihuoltolaitos voi huolehtia huleveden viemäröinnistä.
- Kunnalle uusia työkaluja ja mahdollisuuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen.

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Maankäyttö- ja rakennuslaki

- Kunnan hulevesijärjestelmä ja siihen liittyvät viranomaistoimenpiteet määriteltiin.
 - Kiinteistön on johdettava hulevedet kunnan hulevesijärjestelmään, jos se ei johda niitä vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin tai pysty imeyttämään niitä kiinteistöllä.
 - Huleveden johtamisvelvollisuudesta voi hakea vapautusta kunnan määräämältä viranomaiselta (vrt. vesihuoltolain mukainen liittämisvelvollisuudesta vapautus).
 - Kunnan määräämä viranomainen osoittaa kiinteistön ja kunnan hulevesijärjestelmän rajakohdan (vrt. vesihuoltolain mukainen liittämiskohta). Samalla voidaan antaa määräyksiä hulevesien johtamisesta.
- Kunta voi antaa hulevesien hallintaa koskevia yleisiä määräyksiä (hulevesimääräykset). Lisäksi voidaan antaa hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi yksittäisiä määräyksiä.
- Tarvittaessa kunta voi laatia hulevesisuunnitelman. Hulevesisuunnitelma on hulevesien hallinnan detaljisuunnitelma, joka on verrattavissa katusuunnitelmaan.
- Kunta voi periä kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueeseen kuuluvilta kiinteistöiltä kunnan hulevesimaksua.

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset uudet tehtävät

- MRL:n 13 a luvussa on osoitettu tehtäviä
 - Kunnalle
 - Kunnan monijäseniselle toimielimelle
 - Kunnan määräämälle viranomaiselle
- Kunnan on johtosäännössään määrättävä tehtävien hoitamisesta.

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset uudet tehtävät

Valvontaan liittyvät tehtävät	
Monijäseninen toimielin	Lain noudattamisen valvonta (103 d §)
Monijäseninen toimielin	Uhkasakon tai teettämisuhan asettaminen (182 §)
Monijäseninen toimielin	Tarkastusoikeus (183 §)
Hulevesien hallinnan järjestämiseen liittyvät tehtävät	
Kunta	Hulevesien hallinnan järjestämisvelvollisuus asemakaava-alueilla (103 i §)
Kunta	Huolehtimisvelvollisuus kunnan hulevesijärjestelmän toteuttamisesta asemakaavan mukaisen maankäytön tarpeita vastaavasti (103 m §)
Monijäseninen toimielin	Hulevesimääräysten antaminen (103 j §)
Monijäseninen toimielin	Määräysten antaminen kiinteistön omistajille hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi (103 k §)
Kunta	Hulevesisuunnitelman hyväksyminen (103 l §)
Kunta	Hyväksyy kunnan hulevesimaksun taksan (103 n §)
Kunnan hulevesijärjestelmään liittyvät tehtävät	
Kunnan määräämä viranomainen	Vapautuksen myöntäminen kiinteistölle huleveden johtamisvelvollisuudesta kunnan hulevesijärjestelmään (103 f §)
Kunnan määräämä viranomainen	Rajakohdan osoittaminen kunnan ja kiinteistön hulevesijärjestelmän välille sekä hulevesien johtamiseen liittyvien määräysten antaminen (103 g §)

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

MRL:n mukaisten tehtävien osoittaminen

Monijäsenisen toimielimen tehtävät	Kaikki tehtävät annettava samalle monijäseniselle toimielimelle (kunnanhallitus, lautakunta, johtokunta, jaosto)	
Kunnan tehtävät	Samalle toimielimelle	Samalle viranhaltijalle
	Eri toimielimille	Eri viranhaltijoille
Viranomaisen tehtävät	Samalle toimielimelle	Samalle viranhaltijalle
	Eri toimielimille	Eri viranhaltijoille

HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Toimivallan siirtäminen

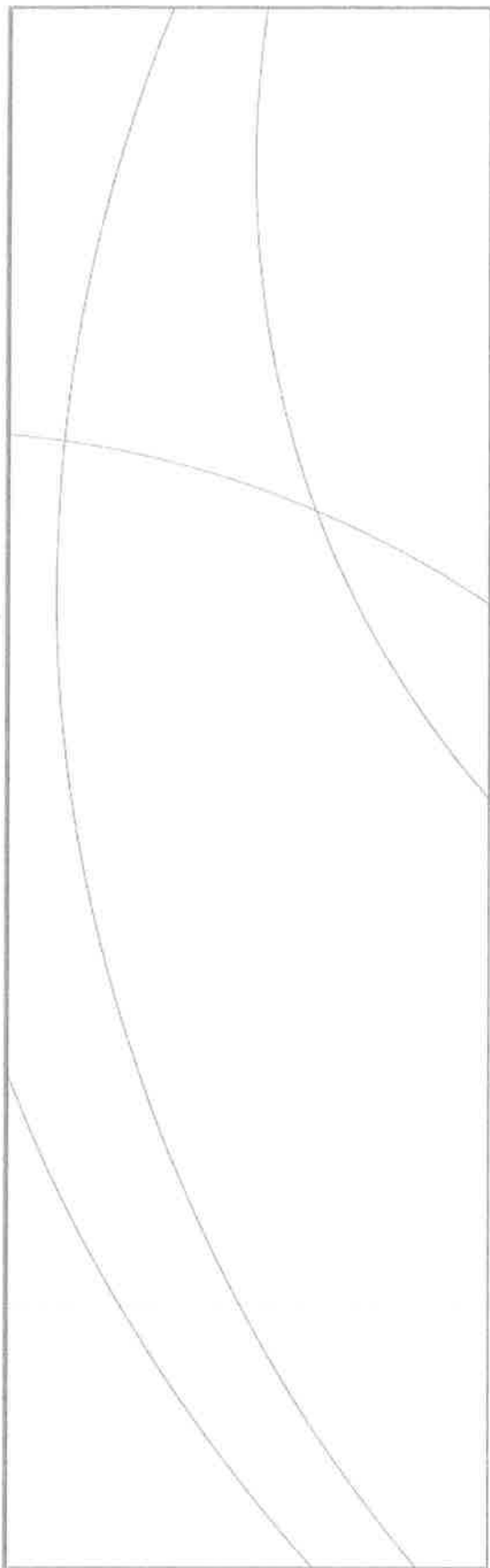
- Johtosäännössä on perusteltua antaa nimetyille toimielimille oikeus siirtää niille määrättyä toimivaltaa eteenpäin
 - Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta ei voida edelleen delegoida!
- Tehtäviä voidaan edelleen delegoida esimerkiksi viranhaltijoille ja lautakuntien alaisille jaostoille. Tehtäviä ei voida edelleen delegoida toiselle lautakunnalle!
 - Tehtäviä voidaan edelleen delegoida myös muille viranhaltijoille kuin suoraan kyseistä tehtävää hoitamaan osoitetun toimielimen alaisille viranhaltijoille
 - Johtosääntöön on kirjattava, että kyseisessä hulevesien hallintaan liittyvässä tehtävässä viranhaltija toimii kyseistä tehtävää hoitamaan osoitetun toimielimen alaisena

	MRL 13 a luvussa annettu tehtävä
	Johtosääntömuutos edelleen delegointimahdollisuudella
Päätösvalta	Toimielin
	Toimielimen päätös edelleen delegoinnista
Päätösvalta	Viranhaltija

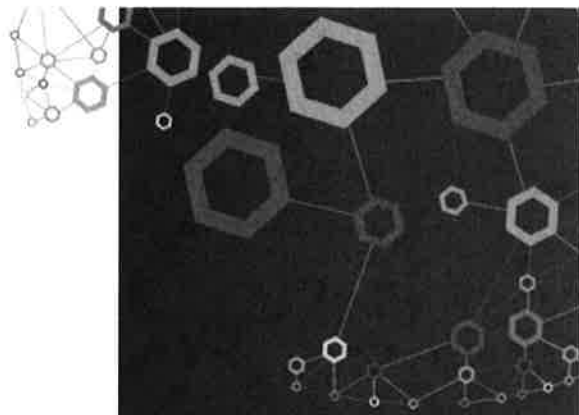
HULEVESIEN HALLINNAN LAINSÄÄDÄNTÖ

Vesihuoltolaki

- Hulevesiviemäriverkostolle ei vahvisteta enää toiminta-aluetta, vaan kunta määrittelee vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröintialueen vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan.
- Vesihuoltolaitos perii kunnalta korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäröinnistä.
- Vesihuoltolaitoksen on eriytettävä kirjanpidossaan huleveden viemäröinnin kustannukset.
- Huleveden johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty. Sekaviemärit ovat nykyainsäädännön mukaan jätevesiviemäreitä. Huleveden johtaminen jätevesiviemäriin on mahdollista vain, jos
 - Jätevesiviemäri on rakennettu ennen vuotta 2015
 - Alueella ei ole hulevesiviemäriä, johon voisi liittyä
 - Jätevesiviemäri on suunniteltu ja mitoitettu hulevesien johtamiseen
 - Vesihuoltolaitos pystyy huolehtimaan jätevesiviemäriin johdetusta hulevedestä taloudellisesti ja asianmukaisesti

HULEVESIEN HALLINNAN MAKSUT

HULEVESIEN HALLINNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kunnan hulevesimaksu

- Kunnan ja vesihuoltolaitoksen hulevesien hallintajärjestelmät voidaan rahoittaa eri tavoin.
 - Käytettävissä olevat rahoitusvaihtoehdot riippuvat valitusta vastuunjaosta
- Kunnan julkisoikeudellinen hulevesimaksu (MRL 103 n §)
 - Katetaan kunnan hulevesijärjestelmästä kunnalle aiheutuvat kustannukset
 - Perusteena hulevesien hallinnan ratkaisut → voi olla aiheuttamisperiaatteen mukaisesti erisuuruinen eri alueilla
 - Ei saa sisältää tuottoa pääomalle
 - Vuosittainen maksu
 - Peritään kiinteistön sijainnin perusteella
 - Kunnan hulevesimaksusta ei saa vapautusta sillä perusteella, että kiinteistö saa vapautuksen liittymisvelvollisuudesta kunnan järjestelmään!

HULEVESIEN HALLINNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Vesihuoltolain mukaiset asiakkailta perittävät maksut

- Huleveden viemäröinnistä huolehtiessaan vesihuoltolaitos voi periä huleveden viemäröintimaksuja asiakkailtaan
 - Vesihuoltolaitoksen katettava kulunsa asiakkailtaan perimillä maksuilla
 - Huleveden viemäröinnin eriyttäminen kirjanpidossa kannustaa erillisen huleveden viemäröintimaksun käyttöönottamiseen
- Vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröinnistä perimät maksut (VHL 18 ja 19 §)
 - Vesihuollosta ja huleveden viemäröinnistä perittävillä maksuilla tulee pitkällä aikavälillä kattaa uus- ja korjausinvestoinnit sekä kustannukset, voi sisältyä kohtuullinen tuotto pääomalle
 - Maksuissa otetaan huomioon aiheuttamisperiaate, jos tämä on tarpeen
- Peritään vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröinnin asiakkailta eli käytännössä asiakkailta, joiden kanssa vesihuoltolaitoksella on liittymissopimus kiinteistön liittymisestä hulevesiviemäriverkostoon

HULEVESIEN HALLINNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT

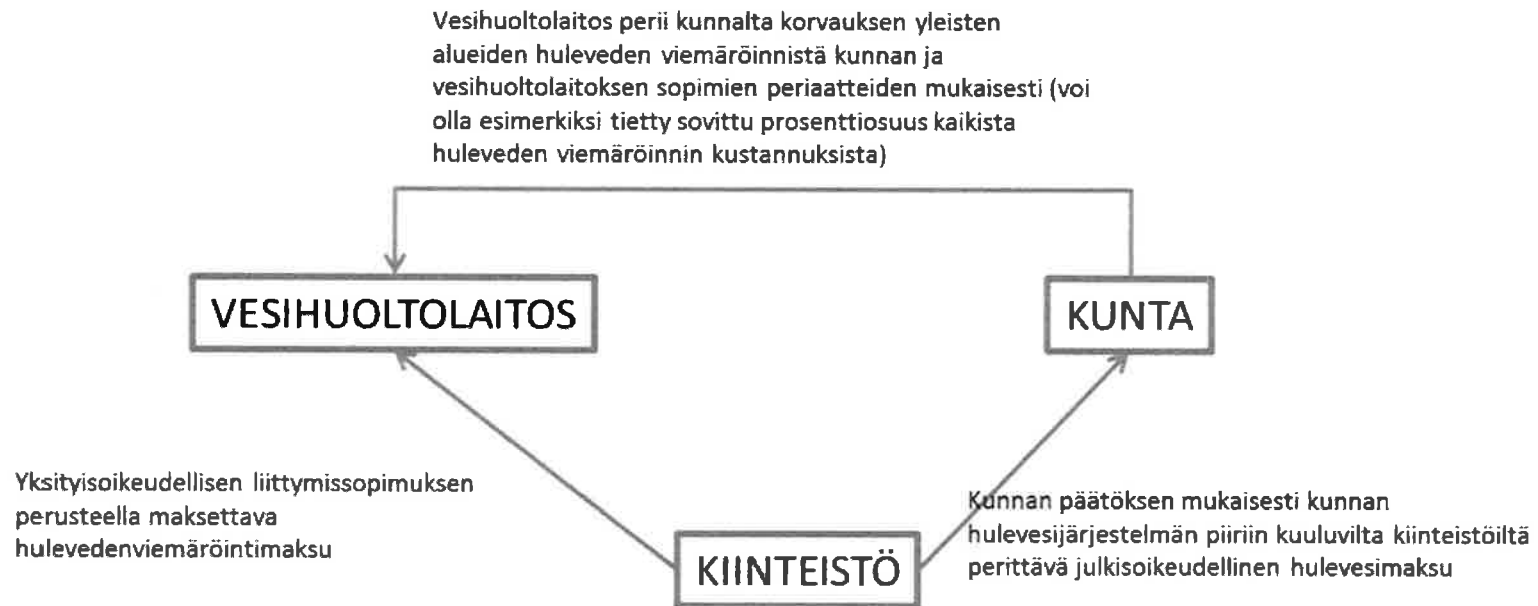
Vesihuoltolain mukainen kunnalta perittävä korvaus huleveden viemäroinnistä

- Korvaus yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä (VHL 19 a §)
 - Vesihuoltolaitos perii kunnalta kustannuksia vastaavan korvauksen yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä
 - Korvauksella katetaan yleisten alueiden huleveden viemäroinnin osuus vesihuoltolaitoksen huleveden viemäroinnin uus- ja korjausinvestoinneista sekä kustannuksista
- Korvaus voidaan määritellä esimerkiksi pinta-alaperusteisesti yleisten alueiden kiinteistöjen ja muiden kiinteistöjen suhteena huleveden viemärointialueella.
- Korvaus lasketaan eriytettyjen huleveden viemäroinnin kustannusten perusteella.
- Korvausta peritään vain siinä tapauksessa, että vesihuoltolaitos vastaa huleveden viemäroinnistä.

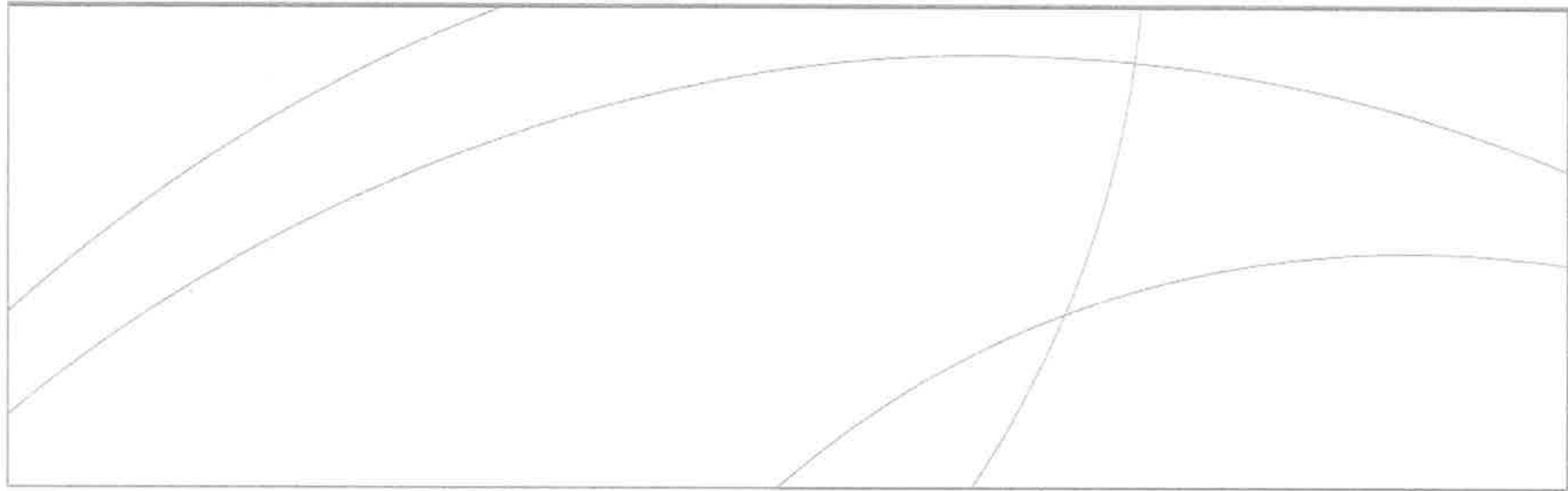
HULEVESIEN HALLINNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT

Yhteenveto

Hulevesien hallinnan maksuliikenne

Lähde: Kuntaliitto, Sopimusmalli huleveden viemäröinnistä sopimiseksi, taustamuistio

HULEVESIEN HALLINNAN NYKYTILANNE KOKKOLASSA

VESIHUOLTOLAITOKSEN TEHTÄVÄT

- Hulevesiviemäriverkosto kattaa koko tiiviisti rakennetun kaupunkialueen.
 - Keskusta-alueen hulevedet valuvat Suntin läpi mereen.
- Kälviällä ja Lohtajalla on huleveden erillisviemäriverkosto, Ullavan hulevesien hallinta perustuu avo-ojiin.
- Kokkolan Vesi huolehtii huleveden viemäröinnistä Kanta-Kokkolan alueella.
- Huleveden viemäröinnin toiminta-alue on vahvistettu vain Kanta-Kokkolaan.

KAUPUNGIN TEHTÄVÄT

- Kokkolan kaupunki huolehtii muista hulevesien hallinnan rakenteista sekä entisten Kälviän ja Lohtajan kuntien alueilla sijaitsevista hulevesiviemäriverkostoista.
- Kunnan hulevesijärjestelmä koostuu pääasiassa avo-ojista ja viivytysaltaista. Viivytysaltaita on toteutettu lähinnä uusille alueille.
- Viivyttämistä tullaan jatkossa käyttämään entistä enemmän.
- Kadunrakentamisessa on siirrytty takaisin painanteilla varustettuihin katuihin.
- Kaupunki suunnittelee ja rakentaa Kokkolan Veden verkostot. Kokkolan Vesi vastaa kustannuksista. Hulevesiviemärit jäävät kaupungille, mikäli niihin ei tule kiinteistöliittymiä.
- Viime vuosina asemakaavoissa on asetettu kiinteistöille velvoitteita viivyttää hulevesiä kiinteistöllä ennen niiden johtamista vesihuoltolaitoksen tai kunnan hulevesijärjestelmään.
- Nykyisin rakennusluvan myöntäminen edellyttää hulevesien hallintasuunnitelmaa.

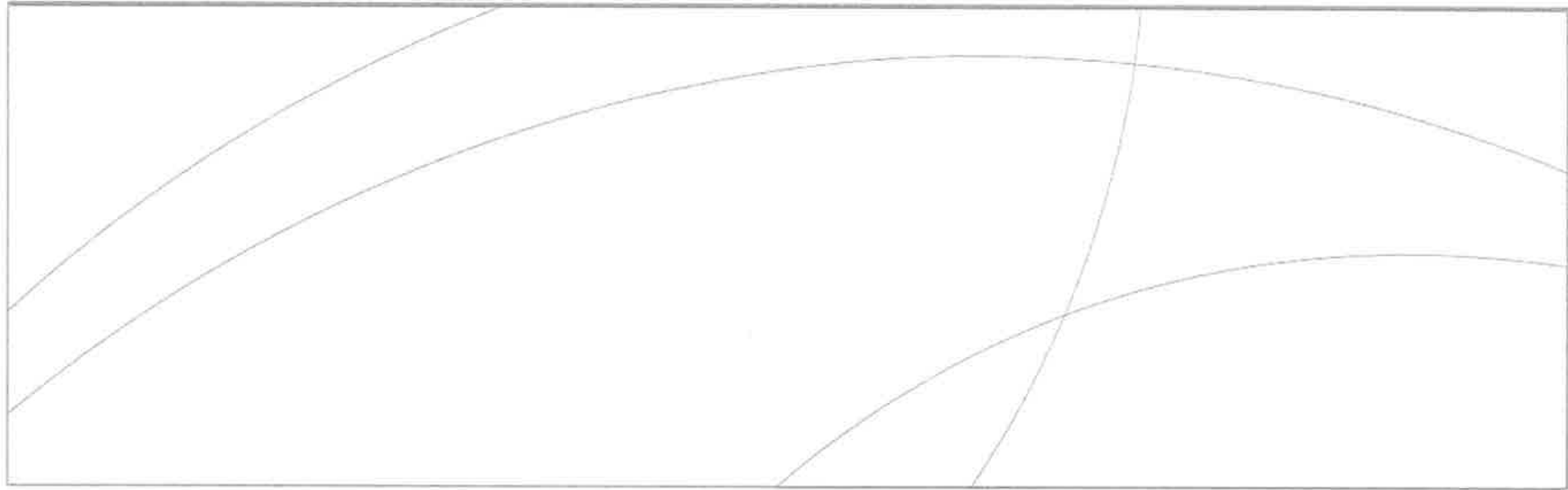
HULEVESIEN HALLINNAN HAASTEET JA KEHITTÄMISTARPEET

- Hulevesiviemäriverkoston kapasiteetti on paikoin riittämätön.
- Purku-uomana toimivan Suntin vedennousu vaikeuttaa huleveden johtamista ja hulevesipumppaamoiden toimintaa.
- Uusilla alueilla on toteutettu erilaisia viivytysrakenteita. Ydinkeskustassa sekä muilla tiiviisti rakennetuilla alueilla hulevesien hallintajärjestelmille on vaikea löytää tilaa.
- Kokkolan keskikaupungin alueella jätevesiviemäriverkostoon johtuu merkittäviä määriä hulevesiä.
- Lohtajan huleveden viemäroinnille riskin muodostaa Lohtajanjoen korkea vedenpinnan taso.
- Kokkolan Vesi perii liittymismaksua hulevesiviemäriverkostoon liittymisestä. Huleveden viemäroinnin kustannuksia katetaan myös vesi- ja jätevesimaksuilla.

HULEVESIEN HALLINNAN PÄÄTAVOITTEET

Hulevesiohjelman (2013) mukaan

1. Selkeä vastuunjako ja menettelytavat sekä sitoutuminen toimintaan.
2. Toimiva hulevesitalous; riittävät resurssit ja kustannukset tasapainossa.
3. Hyvä ohjeistus ja tiedotus sekä kattavat taustaselvitykset.
4. Teknisesti toimiva, joustava ja eri hallintamenetelmiä hyödyntävä hulevesijärjestelmä.

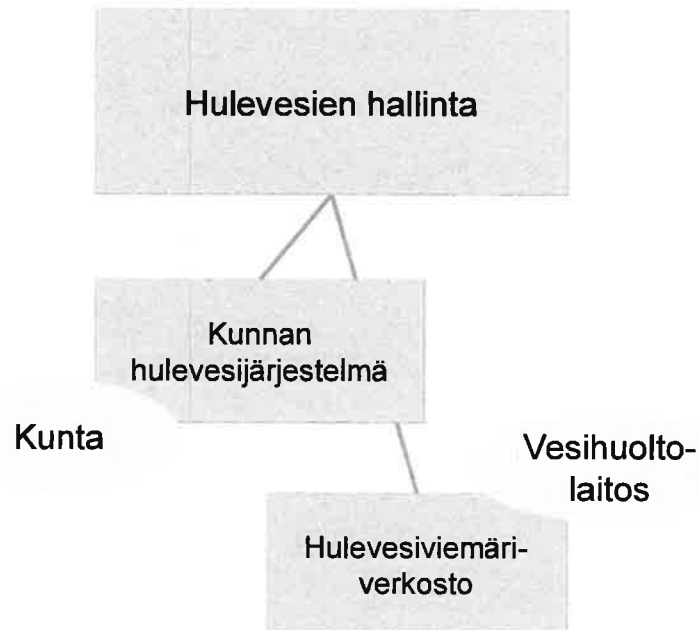

VASTUUNJAKOVAIHTOEHDOT

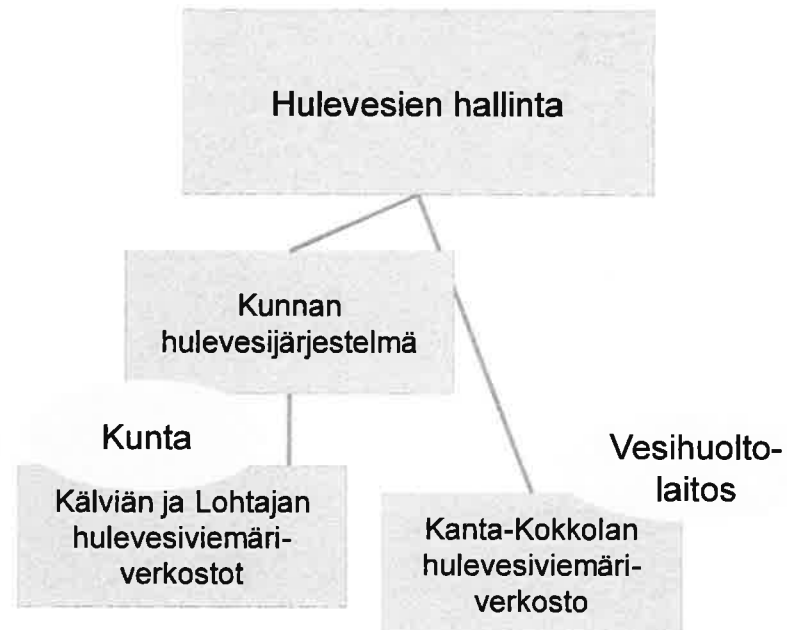

VAIHTOEHDOT HULEVESIEN HALLINNAN VASTUUNJAOSSA (1/2)

- A. Vesihuoltolaitos vastaa huleveden viemäroinnistä ja kunta muusta huleveden hallinnasta.
- Edellyttää Kälviän ja Lohtajan verkostojen siirtämistä vesihuoltolaitokselle
 - Edellyttää myös muita toimenpiteitä (lainsäädännön muutokset)

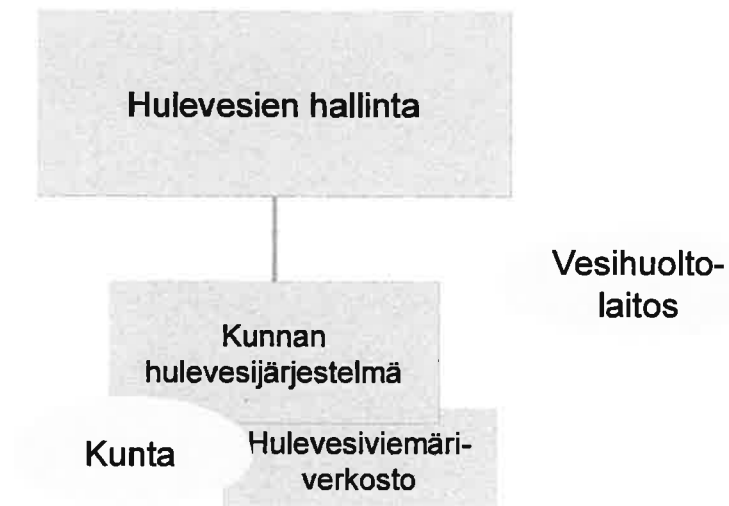

- B. Vesihuoltolaitos vastaa Kanta-Kokkolan huleveden viemäroinnistä ja kunta muusta huleveden hallinnasta sekä liitoskuntien huleveden viemäroinnistä.
- Lähinnä nykytilannetta
 - Edellyttää toimenpiteitä (lainsäädännön muutokset)

VAIHTOEHDOT HULEVESIEN HALLINNAN VASTUUNJAOSSA (2/2)

- C. Kunta vastaa kaikesta huleveden hallinnasta, myös hulevesiviemäriverkostoista
- Edellyttää hulevesiviemäriverkostojen siirtämistä vesihuoltolaitokselta kunnalle
 - Vesihuoltolaitos vastaa ainoastaan mahdollisesta sekaviemäröinnistä, joka luokitellaan jäteveden viemäröinniksi

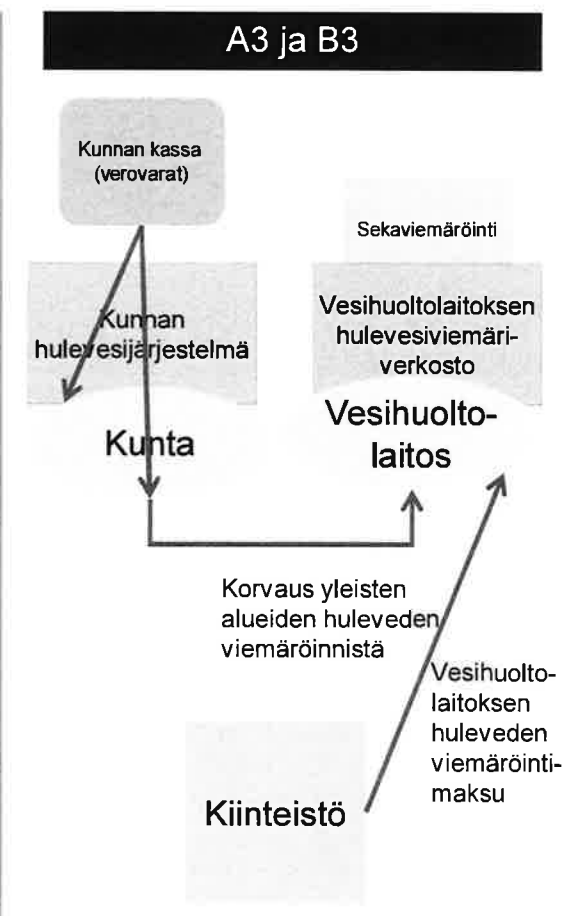
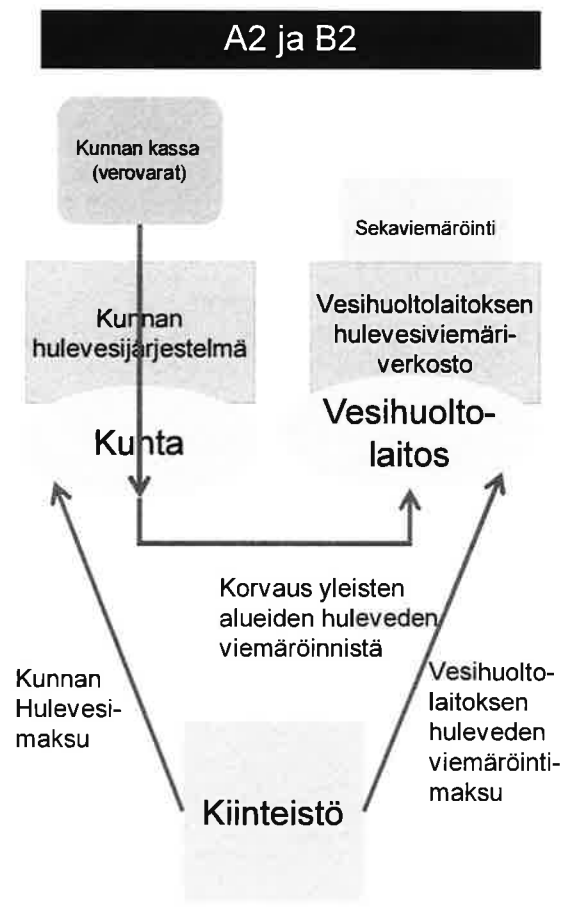
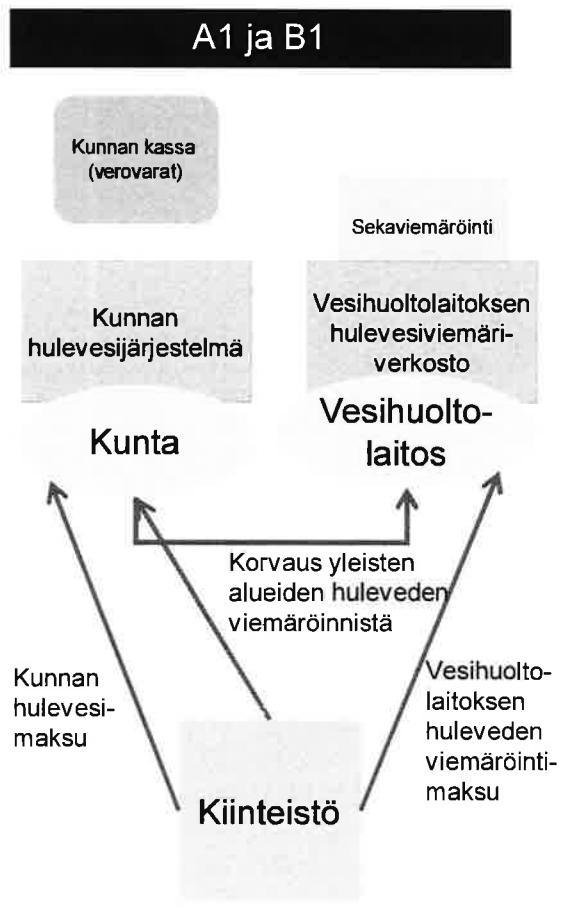

RAHOITUSVAIHTOEHDOT TARKENTAVAT VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJA

- Vesihuoltolaitos vastaa ainakin osasta huleveden viemärointiä ja kunta muusta huleveden hallinnasta (vaihtoehdot A ja B).
Kaikissa vaihtoehdoissa vesihuoltolaitos perii asiakkailtaan huleveden viemärointimaksua ja kunnalta korvausta yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä.
 1. Kunta kattaa sille yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä sekä kunnan hulevesijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset kunnan hulevesimaksulla.
 2. Kunta kattaa sille yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä aiheutuvat kustannukset verovaroin ja kunnan hulevesijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset kunnan hulevesimaksulla.
 3. Kunta kattaa sille yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä sekä kunnan hulevesijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset verovaroin
- Kunta vastaa kaikesta huleveden hallinnasta, myös hulevesiviemäriverkostoista (vaihtoehto C)
 1. Kunta perii hulevesijärjestelmästäan aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kunnan hulevesimaksua
 2. Kunta kattaa osan hulevesijärjestelmänsä kustannuksista perimällä kunnan hulevesimaksua ja osin verovaroin
 3. Kunta kattaa hulevesijärjestelmästäan aiheutuvat kustannukset verovaroilla

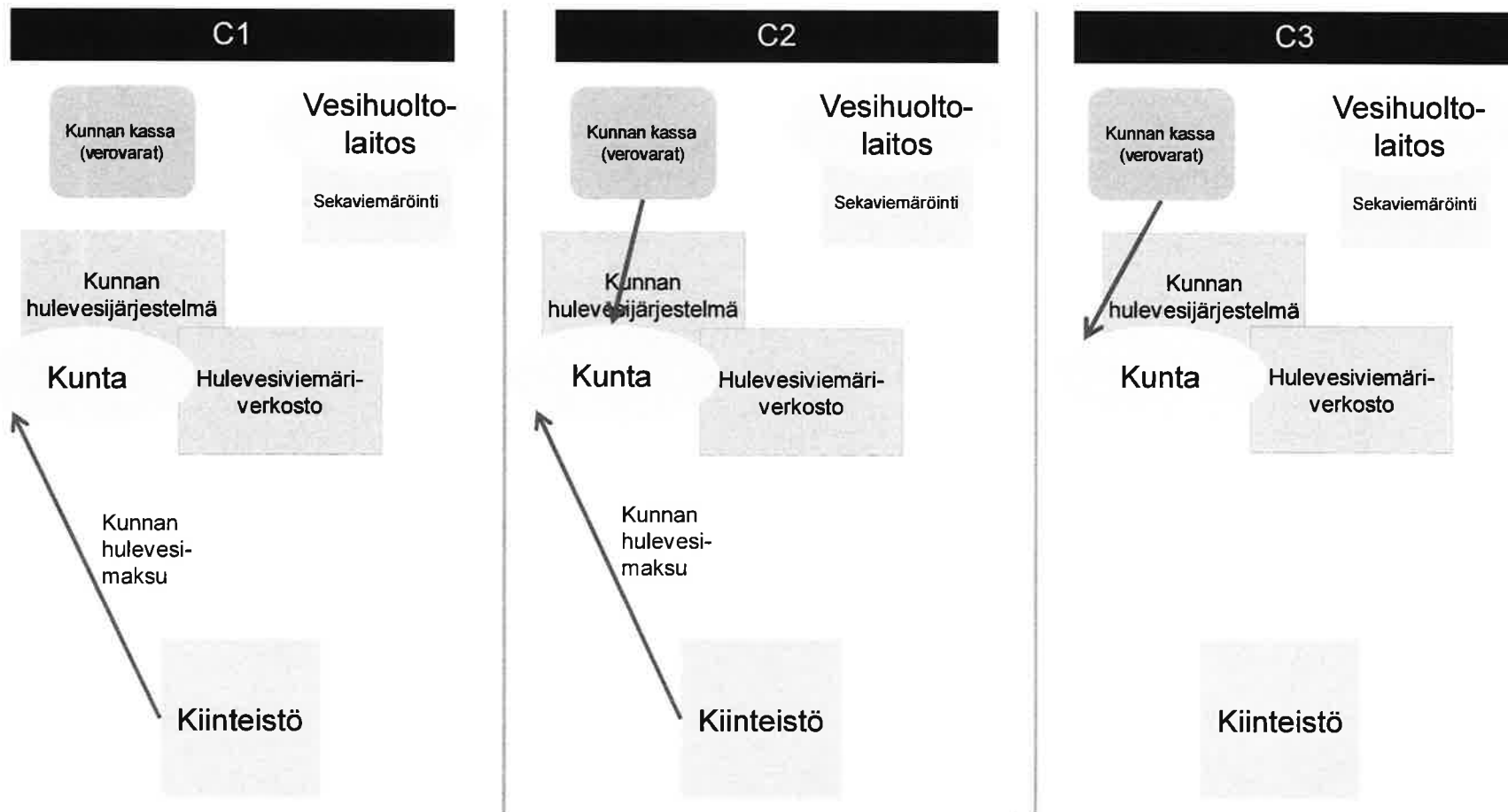
VASTUUNJAKOVAIHTOEHDOT

Ainakin osa hulevesiviemäreistä vesihuoltolaitoksen vastuulla

VASTUUNJAKOVAIHTOEHDOT

Kaikki hulevesiviemärit kunnan vastuulla

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Sovellettava lainsäädäntö

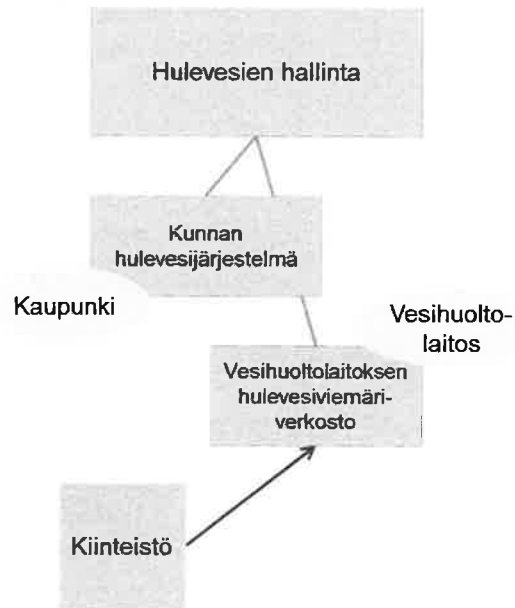
- VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)
 - Vesihuoltolaitoksen huolehtimaan huleveden viemärointiin sovelletaan vesihuoltolakia ja muuhun hulevesien hallintaan maankäyttö- ja rakennuslakia → käytännöt riippuvat järjestelmästä (ja sen omistajasta)
 - Hulevesien hallinnassa kaksi toimijaa.
- KAUPUNKI (C)
 - Kaikkeen hulevesien hallintaan sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslakia → käytännöt ovat samat järjestelmästä riippumatta
 - Hulevesien hallinnan kokonaisuus on yhden toimijan vastuulla.
 - Vastuutaho on selkeä kiinteistön omistajalle.
 - Hulevesiverkostojen operointi voidaan ostaa vesihuoltolaitokselta.

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Liittyminen järjestelmään (1/2)

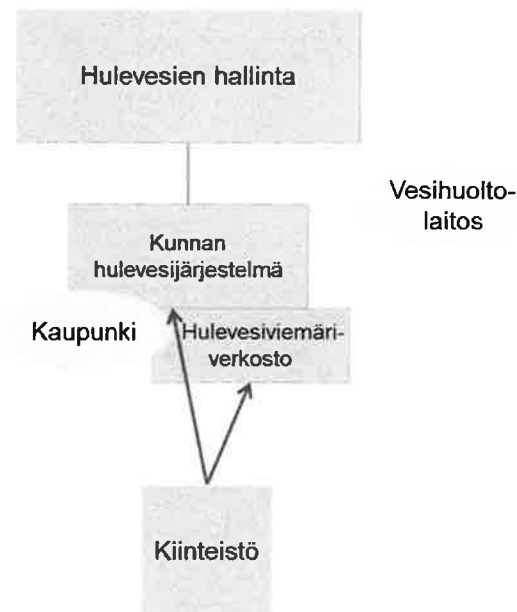
- VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)

- Vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin liittyminen on huleveden viemäröintialueella lain mukaan ensisijainen vaihtoehto, vaikka kiinteistö voitaisiin helpommin liittää kaupungin järjestelmään.

- KAUPUNKI (C)

- Kiinteistö voidaan liittää tarkoituksenmukaisimpaan järjestelmään, sillä myös hulevesiviemäriin sovelletaan MRL:ia

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Liittyminen järjestelmään (2/2)

- VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)
 - Kunnan hulevesijärjestelmään (avo-oja) voi liittyä vain siinä tapauksessa, että on saanut vapautuksen liittämisvelvollisuudesta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkostoon
 - Voi aiheuttaa vesihuoltolaitoksen hulevesiverkoston laajentamispaineita alueille, joilla hulevesistä pystyttäisiin huolehtimaan olemassa olevin avo-ojin
- KAUPUNKI (C)
 - Hulevesijärjestelmä voidaan toteuttaa eri tavoin, ei ole tarvetta jakaa alueita hulevesiviemäröinnin piiriin tuleviin ja muihin alueisiin (huleveden viemäröintialuetta ei tarvitse määritellä).

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Kustannusten kattaminen

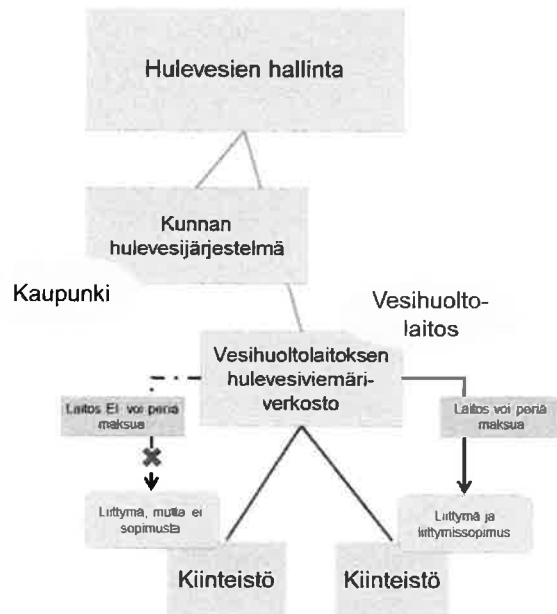
- VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)
 - Vesihuoltolaitos kattaa asiakasmaksuillaan huleveden viemäroinnin kustannukset kuten aiemminkin.
 - Tällä hetkellä kustannukset katetaan jätevesimaksuilla.
 - Huleveden viemäroinnin eriyttämisen myötä huleveden viemärinti tulee olemaan alikatteista.
 - Siten on perusteltua ottaa käyttöön erillinen huleveden viemärintimaksu.
- KAUPUNKI (C)
 - Hulevesien hallinnan kustannukset siirtyvät kokonaan kaupungille eli kaupungin on varauduttava kustannusten kasvamiseen.
 - Järjestelmän rahoituksesta päätettävä: vaihtoehdot omarahoitus tai kunnan hulevesimaksun periminen kiinteistöiltä. Kunnan hulevesimaksun ei tarvitse olla täysikatteinen.
 - Kunnan hulevesimaksun käyttöönottoaminen voi olla päätöksenteon kannalta vaikeampaa kuin vesihuoltolaitoksen huleveden viemärintimaksun.

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Hulevesien hallinnasta perittävät maksut (1/2)

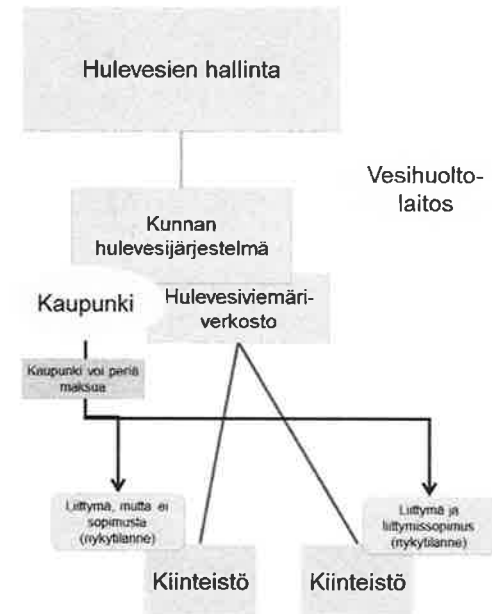
• VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)

- Käytössä voi olla kaksi eri tyyppistä maksuja, joita voidaan periä samoilta kiinteistöiltä.
- Vesihuoltolaitos voi periä maksuja vain liittymissopimuksen perusteella.

• KAUPUNKI (C)

- Käytössä voi olla vain yksi maksu, kunnan hulevesimaksu.
- Kunnan hulevesimaksua peritään kiinteistön sijainnin perusteella eli periminen ei edellytä liittymissopimusta.

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN MERKITTÄVIMMÄT EROT

Hulevesien hallinnasta perittävät maksut (2/2)

- VESIHUOLTOLAITOS JA KAUPUNKI (A ja B)
 - Jotta vesihuoltolaitos voi periä kiinteistöltä maksua huleveden viemäroinnistä, tulee laitoksella olla kiinteistön kanssa liittymissopimus, jossa eritellään hulevesiviemäriliitos.
 - Liittymissopimuksia, joissa hulevesiviemäri liittymä on eritelty, on alettu laatia vasta 2000-luvulla vesihuoltolain voimaantulon jälkeen.
 - Kokkolan Vedellä on em. liittymissopimus vain murto-osan kanssa hulevesiviemäroinnistä hyötyvistä kiinteistöistä.
 - Maksun perimiseksi Kokkolan Veden tulisi päivittää liittymissopimukset huleveden viemärointialueella sijaitsevien kiinteistöjen kanssa, mikä edellyttäisi todennäköisesti myös liittymien selvittämistä.
- KAUPUNKI (C)
 - Kunnan hulevesimaksu peritään kiinteistön sijainnin perusteella, joten kaikilta kiinteistöiltä, jotka sijaitsevat hulevesijärjestelmän vaikutusalueella, voidaan periä kunnan hulevesimaksu niiden nykyisestä sopimustilanteesta riippumatta
 - Maksun periminen edellyttää kunnan hulevesijärjestelmän tunnistamista ja sen vaikutusalueen määrittelyä
 - Kunnan hulevesijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset on tunnettava taksan määrittelemiseksi

VASTUUKOVAIHTOEHTOJEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

Vesihuoltolaitos vastaa kaikesta huleveden viemäroinnistä

- A. Vesihuoltolaitos vastaa huleveden viemäroinnistä ja kaupunki muusta huleveden hallinnasta.
- Hulevesiviemäriverkostot säilyvät vesihuoltolaitoksen taseessa.
 - Kälviän ja Lohtajan hulevesiviemäriverkostot on siirrettävä vesihuoltolaitoksen taseeseen.
 - Edellyttää arvon määrittämistä sekä mahdollisesti sijainti- ja ominaisuustietojen selvittämistä.
 - Kunnan on tehtävä vesihuoltolain 17 a §:n mukainen päätös huleveden viemärointialueesta ja kunnan sekä vesihuoltolaitoksen on laadittava asiasta sopimus.
 - Kunnan ja vesihuoltolaitoksen on sovittava vesihuoltolaitokselle maksettavan yleisten alueiden huleveden viemäroinnin korvauksen suuruudesta.
 - Vesihuoltolaitoksen on päätettävä erillisten huleveden viemärointimaksujen perimisestä ja tarvittaessa saatettava liittymissopimukset ajan tasalle.
 - Kokkolan Vesi on eriyttänyt huleveden viemäroinnin kirjanpidossaan, joten huleveden viemäroinnistä aiheutuvat kustannukset ovat selvillä
 - Huleveden viemärointimaksun määräytymisperiaatteet on päätettävä
 - Vesihuoltolaitoksen ja kaupungin on sovittava kaupungin vesihuoltolaitokselle maksamasta korvauksesta yleisten alueiden huleveden viemäroinnistä.
 - Kunta voi halutessaan periä sille omasta järjestelmästäan aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kunnan hulevesimaksua. Mikäli maksua peritään, on määriteltävä kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalue, maksun taksa sekä sillä katettavat kustannukset.

VASTUUKOVAIHTOEHTOJEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

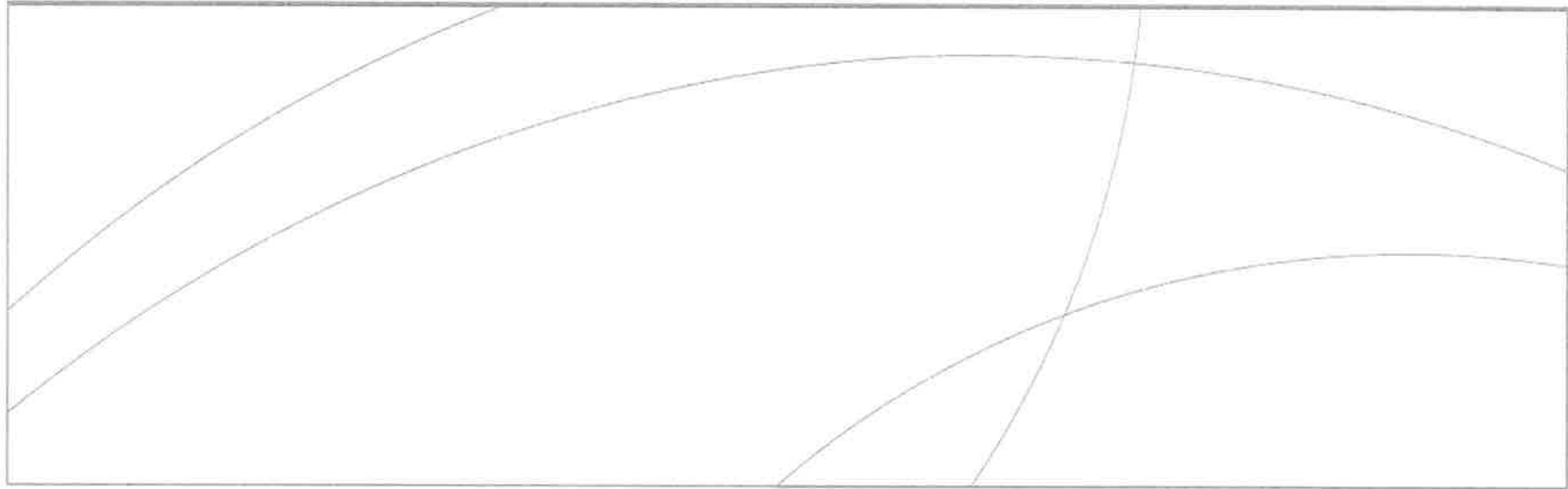
Vesihuoltolaitos vastaa Kanta-Kokkolan huleveden viemäroinnistä, kaupunki muusta hulevesien hallinnasta

- B. Vesihuoltolaitos vastaa Kanta-Kokkolan huleveden viemäroinnistä ja kunta muusta huleveden hallinnasta sekä liitoskuntien huleveden viemäroinnistä.
- Toimenpiteet vastaavat muutoin vaihtoehdon A toimenpiteitä, mutta Kälviän ja Lohtajan hulevesiviemäriverkostot jäätävät kaupungin taseeseen ja vastuulle
 - Kunta voi halutessaan periä sille omasta järjestelmästäan aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kunnan hulevesimaksua. Mikäli maksua peritään, on määriteltävä kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalue, maksun taksa sekä sillä katettavat kustannukset.
 - Maksun periminen voisi olla ainakin perusteltua Kälviän ja Lohtajan alueilta, joilla kaupunki huolehtii kaikesta hulevesien hallinnasta

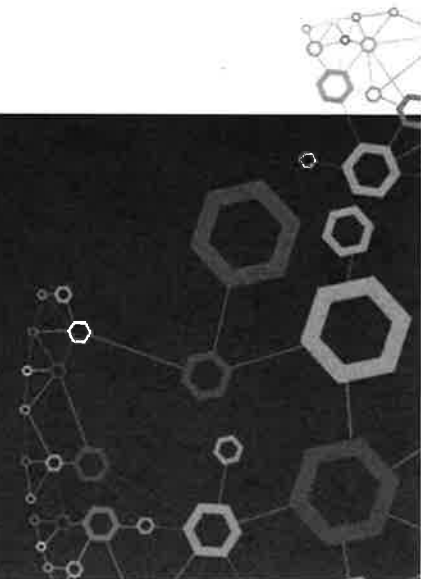
VASTUUJAKOVAIHTOEHTOJEN EDELLYTTÄMÄT TOIMENPITEET

Kunta vastaa kaikesta hulevesien hallinnasta

- C. Kunta vastaa kaikesta huleveden hallinnasta, myös hulevesiviemäriverkostoista
- Hulevesiviemäriverkostot on siirrettävä kunnan taseeseen ja kunnan on valmistauduttava vastaamaan hulevesiviemäriverkoston investoinneista ja ylläpidosta.
 - Tasesiirron vaatimat toimenpiteet selvitettävä erikseen
 - Mikäli kunta aikoo periä kunnan hulevesimaksua, on sen määriteltävä kunnan hulevesijärjestelmä, sen vaikutusalue, kunnan hulevesijärjestelmästä kunnalle aiheutuvat kustannukset ja hulevesimaksun taksa.
 - Kunnan hulevesijärjestelmä on olennaista tunnistaa, jotta voidaan määritellä sen vaikutusalue
 - tunnistettava myös maksun käyttöönottamisen vaikutukset hulevesijärjestelmän ylläpitovaatimuksiin
 - Kunnan hulevesijärjestelmän sijaintitietojen selvittäminen voi edellyttää tutkimuksia maastossa
 - Kunnan hulevesijärjestelmästä kunnalle aiheutuvat kustannukset on määriteltävä
 - Kunnan hulevesimaksun laskutusvaihtoehdot on selvitettävä. Kokkolassa voidaan selvittää esimerkiksi Kokkolan Veden mahdollisuudet laskuttaa maksu.
 - Periaatteet kiinteistön hulevesijärjestelmän ja kunnan hulevesijärjestelmän välillä olevaan rajakohdan osoittamiseen on tarpeen määritellä ja arvioida tarve hulevesimääräyksille.
 - Kunnan järjestelmään siirtyminen edellyttää järjestelyjä kaupungin toiminnassa. Osa vesihuoltolaitoksen vastuulla olleista tehtävistä siirtyy kaupungille. Kaupungin on mahdollisesti hankittava vesihuoltolaitokselta sopimuksen varaisesti palveluita hulevesiverkostosta huolehtimiseen.

VASTUUNJAKOVAIHTOEHTOJEN KUSTANNUSVAIKUTUKSET

KOKKOLAN VEDELLE JA KOKKOLAN KAUPUNGILLE HULEVESISTÄ AIHEUTUVAT KUSTANNUKSET

- Kokkolassa hulevesien hallinnan kustannukset koostuvat pääosin Kokkolan Veden huleveden viemäroinnin kustannuksista.
- Kustannusrakenne on muuttunut selvästi vuosien 2013 ja 2014 tilanteesta verrattaessa niitä vuosiin 2015 ja 2016. Vuoden 2016 arvio laskettiin käytettävissä olleiden 8 kk tietojen perusteella olettaen, että kustannukset kertyvät tasaisesti.
- Laskennassa käytettiin vuoden 2015 ja 2016 keskiarvoa.

Kustannustyyppi	2013	2014	2015	2016, arvio vuoden lopussa	Laskennassa käytyt kustannukset
Toimintamenot	5 202	8 656	22 511	51 680	37 095
Poistot	139 587	159 951	169 530	176 559	173 045
Investoinnit	658 641	617 930	346 621	360 411	353 516
Yhteensä	803 430	786 501	538 662	588 650	563 656

HULEVESIEN HALLINNAN MAKSUJEN TASON ARVIOINTI

Kiinteistöt

- Kokkolan Vedelle ja Kokkolan kaupungille hulevesien hallinnasta muodostuvien kustannusten perusteella arvioitiin hulevesien hallinnasta perittävien maksujen vuosittaista tasoa eri vaihtoehtoissa.
 - Vaihtoehtoissa A ja B oletettiin, että vain vesihuoltolaitos perii kiinteistöiltä maksua huleveden viemäröinnistä
 - Vaihtoehdossa C oletettiin, että vain kunta perii kiinteistöiltä maksu hulevesien hallinnasta (kunnan hulevesimaksu)
- Kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueetta tai vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröintialuetta ei ole vielä määritelty.
- Oletuksena on, että Kokkolan asemakaava-alueilla sijaitsevat kiinteistöt kuuluisivat joko kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueeseen tai vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröintialueeseen.
 - Arviona kiinteistöjen lukumäärästä oli Kokkolan Veden jätevesiliittymien lukumäärä, 8900 kappaletta.
- Tässä arviossa maksun suuruus on siten sama riippumatta siitä mikä vaihtoehtoista otetaan Kokkolassa käyttöön.
 - Vesihuoltolaitoksen huleveden viemäröintimaksuun lisätään arvonlisävero

HULEVESIEN HALLINNAN MAKSUJEN TASON ARVIOINTI

Maksujen kertoimet

- Kuntaliiton ohjeessa kunnan hulevesimaksun määrittämiseen hulevesimaksun suuruuteen vaikuttavat
 - Kiinteistön pinta-ala
 - Kiinteistön rakennustyyppi
 - Valuma-alue, jolla kiinteistö sijaitsee
 - Kiinteistötyypin keskimääräinen läpäisevyyskerroin kunnan alueella
- Tässä arviossa on käytetty Kuntaliiton ohjeeseen perustuvaa kiinteistökerrointa, joka on sama kaikille saman rakennustyyppin omaaville kiinteistöille.
 - Näin arvioitaessa samaan taksaluokkaan voi sisältyä hyvin eri kokoisia kiinteistöjä
 - Jatkossa on järkevää ottaa huomioon myös kiinteistön pinta-ala
- Kiinteistöt jaettiin neljään ryhmään. Kullekin määriteltiin kerroin, joka kuvaa kyseiseltä kiinteistöltä muodostuvan huleveden määrää ja laatua (pinta-alaa ei huomioitu).

HULEVESIEN HALLINNAN MAKSUJEN TASON ARVIOINTI

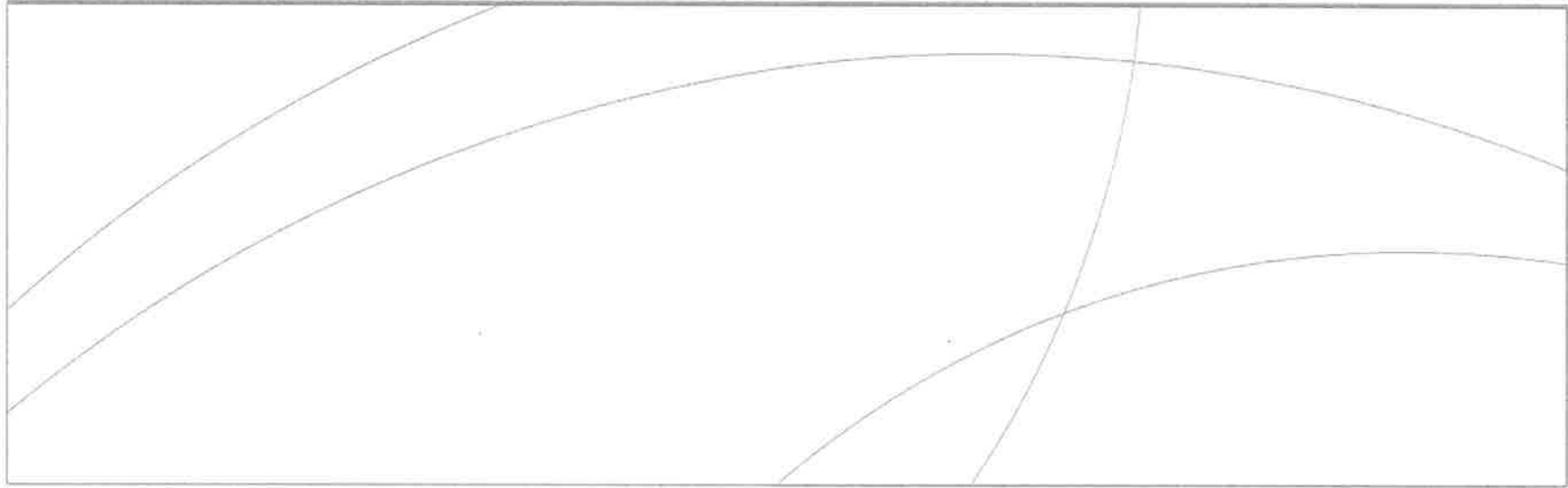
Maksujen kertoimet

- Koska käytettävissä oli vain arvio kiinteistöjen lukumäärästä, arvioitiin kiinteistöjen lukumäärä rakennustyypeittäin Kokkolassa sijaitsevien rakennusten lukumäärien perusteella, vaikka samalla kiinteistöllä voi sijaita useita rakennuksia (Tilastokeskus 2016). Kiinteistötyyppien osuudet olivat seuraavat:
 - Omakotitalot 80,8 %
 - Rivi- ja kerrostalot 6,5 %
 - Palvelu- ja liikekiinteistöt 4,5 %
 - Teollisuuskiinteistöt 8,2 %
- Kiinteistökertoimien ja kuhunkin luokkaan kuuluvien kiinteistöjen lukumäärän perusteella voitiin laskea kunkin kiinteistötyypin suuntaa-antava hulevesimaksu tai huleveden viemärointimaksu sekä maksun tuotto.

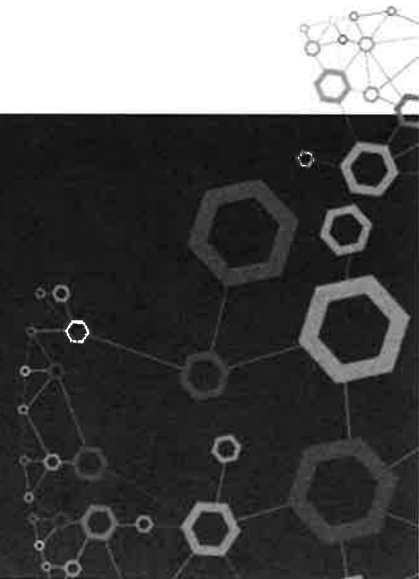
HULEVEDEN VIEMÄRÖINTIMAKSUN ARVIOINTI JA KUNNAN HULEVESIMAKSUN ARVIOINTI

Jaottelu kiinteistöryhmittäin

Kiinteistöryhmä	%-osuus kaikista kiinteistöistä	Kiinteistöjen lukumäärä	Hulevesimaksun /huleveden viemäröintimak- sun kerroin	Hulevesimaksu/ Huleveden viemäröintimak- su [€]	Hulevesi- maksun tuotto [€]
omakotitalot	80,8	7 191	1	25	180 000
rivi- ja kerrostalot	6,5	582	5	125	73 000
palvelu- ja liikekiinteistöt	4,5	403	10	250	100 000
teollisuuskiinteistöt	8,2	723	12	300	220 000
YHTEENSÄ		8 899		Tuotto yhteensä	573 000
				Kustannukset yhteensä	565 000

VAIHTOEHTOJEN EDUT JA HAITAT

VAIHTOEHTOJEN VERTAILU

Vaihtoehdot A ja B

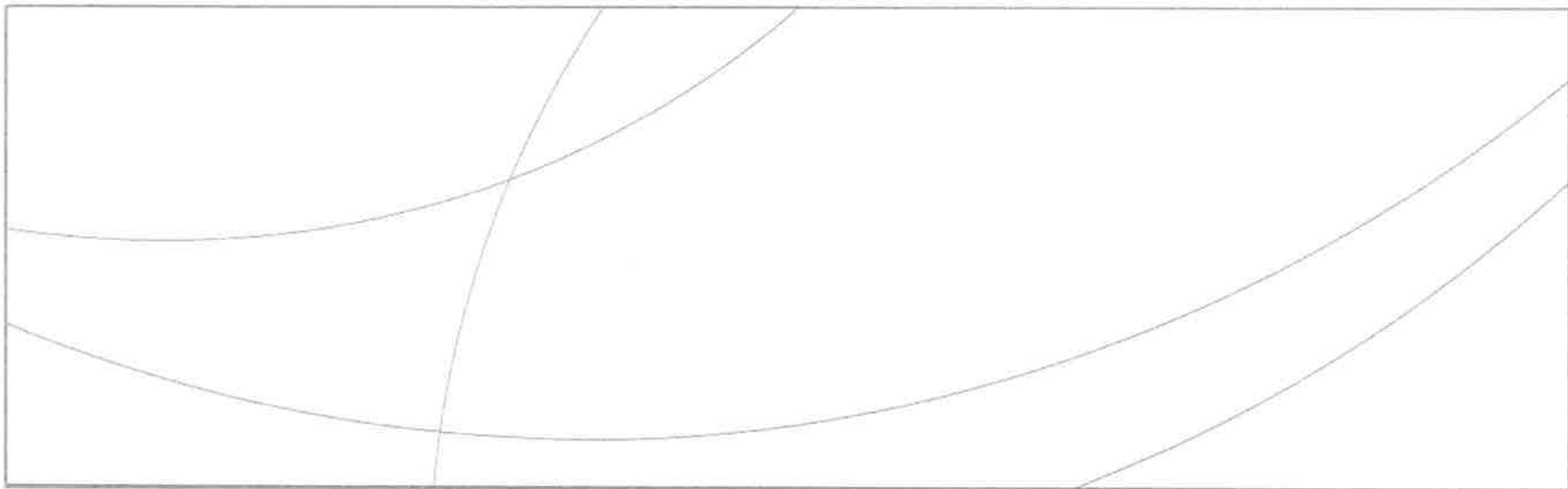
- + Tuttu toimintatapa, käytännöt ovat olemassa
- + Uusien alueiden kiinteistöt liittyvät ”automaattisesti” hulevesiviemäriverkostoon
- Kaksi toimijaa ja kaksi sovellettavaa lakia
- Vesihuoltolaitos ei nykykäytäntöjen mukaan voi periä liittymismaksua hulevesiviemäriverkostojen saneeraamisen yhteydessä.
- Huleveden viemäroinnistä perittävillä maksuilla (liittymismaksut) ei pystytä kattamaan huleveden viemäroinnin kuluja.
- Kokkolan Veden huleveden liittymismaksulla ei tällä hetkellä voida kattaa suuria määriä läpäisemätöntä pintaa sisältävien, kuten pysäköintitalojen, Kokkolan Vedelle verkoston rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia. Aiheuttamisperiaatetta ei tällä hetkellä voida noudattaa maksujen määräämisessä.
- Kokkolan Veden taksa pitäisi huleveden viemäroinnin maksujen osalta uudistaa. Esimerkiksi perusmaksu pitäisi ottaa käyttöön.
- Huleveden viemäroinnin liittymissopimuksia puuttuu paljon. Kokkolan Veden tulisi käydä läpi kaikkien 7500 asiakkaansa liittymissopimukset ja tarvittaessa päivittää ne.

Vaihtoehto C

- + Vain yksi toimija ja yksi sovellettava laki
- + Kuntalaisten kannalta tasapuolisin ja selkein vaihtoehto.
- + Maksujen määrittely helpompaa, ei riipu järjestelmästä
- + Vesihuoltolaitos ostaa jo tällä hetkellä kaupungilta hulevesiviemäroinnin suunnittelu- ja rakentamispalvelut, joten huolehtimisvastuun siirto kaupungille yksinkertaistaa prosesseja.
- + Yleisten alueiden huleveden hallinta voidaan kustantaa kaupungin yhteisillä varoilla arvioimalla yleisten alueiden osuus hulevesien hallinnan kustannuksista ja jättämällä se pois hulevesimaksun perusteena olevista kustannuksista.
- Ei voi periä liittymismaksua
- Edellyttää kunnan hulevesimaksun hyväksymistä, jotta hulevesien hallinnan talous on kestäväällä pohjalla (Hulevesiohjelman tavoitteet 2013).
- Alkuvaiheessa syntyy kustannuksia järjestelmien ja käytäntöjen luomisesta ja näiden kustannusten kattamiseen on varauduttava
- Laadittava selkeä esitys toimenpiteistä ja tehdä periaatepäätökset ennen varsinaisten toimenpiteiden (kuten hulevesiviemäreiden siirtäminen) aloittamista.

MUIDEN KUNTIEN RATKAISUSTA

 PÖYRY

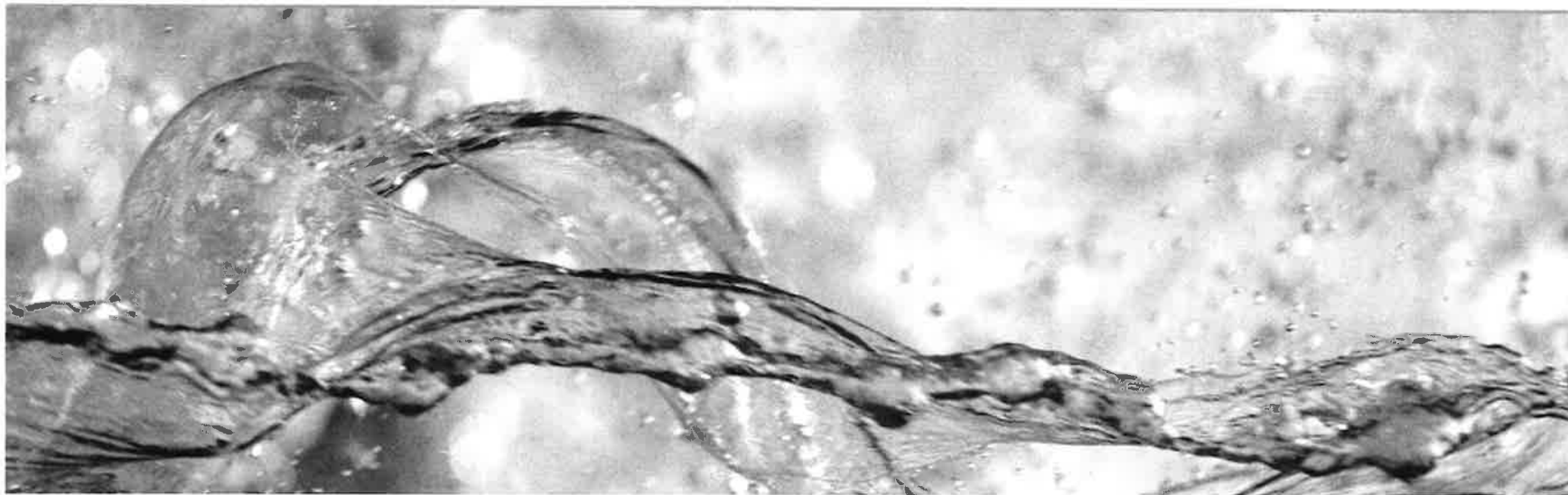

MUIDEN KUNTIEN RATKAISUISTA

- Monissa kunnissa on päädytty siirtämään tai suunnitellaan vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäreiden siirtämistä kunnan vastuulle.
 - Tavoitteena päästä yhden toimijan malliin
 - Kiinteistöjä kohdellaan tasapuolisesti, kun kaikkiin kiinteistöihin sovelletaan hulevesien osalta maankäyttö- ja rakennuslakia
- Lähes kaikki kunnat ovat kiinnostuneet kunnan hulevesimaksun käyttöönottamisesta, sillä kunnan kustannukset nousevat kun hulevesiviemärit siirretään kunnan vastuulle.
- Vaasassa on tehty päätös hulevesimaksun käyttöönottamisesta, mutta siitä on valitettu.
- Kajaani on päättänyt, ettei se ota hulevesimaksua käyttöönsä.

MUIDEN KUNTIEN RATKAISUISTA

- Monissa paikkakunnissa on päädytty jatkamaan kuten ennenkin: vesihuoltolaitos vastaa huleveden viemäroinnistä ja kunta muusta huleveden hallinnasta
 - Perusteena on ollut se, että vesihuoltolaitos on aiemminkin toiminut huleveden viemäroinnissä ja käytännöt ovat olemassa
 - Lisäksi perusteena on ollut esimerkiksi sisäisen laskutuksen lisääntyminen, kun kunta hankkisi palveluita vesihuoltolaitokselta
 - Joissakin paikoin on katsottu, että kunnalla ei ole resursseja huolehtia myös huleveden viemäroinnistä
 - Esimerkkeinä Lempäälä, Rovaniemi, Joensuu, Riihimäki
- Maksujen käyttöönottamisen suhteen on variaatiota: osa kunnista aikoo ottaa käyttöön kunnan hulevesimaksun, osa ei
 - Esimerkiksi Lempäälä ja Oulu ovat päättäneet periä kunnan hulevesimaksua kiinteistöiltä, jotka eivät ole liittyneet vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkostoon.

Terhi Renko
Asiantuntija, TkT
terhi.renko@poyry.com
040 660 9594

Henna Leppänen
Asiantuntija, DI
henna.leppanen@poyry.com
040 5364 984

Consulting. Engineering. Projects. Operations.

www.poyry.com

